

Kopsoli

LATVIJAS NEDZIRDĪGO SAVIENĪBAS IZDEVUMS

Iznāk no 1954. gada

2007. gada jūnijs Nr. 14/15 (937/938)

www.lns.lv

Cena 40 santīmi

Šajā numurā

- ◆ Iepazīstieties ar Pestīšanas armijas labajiem darbiem — Latvijā — arī mūsu nedzirdīgo labā — 1.lpp
- ◆ Uzzināsiet jauniešu domas un nākotnes plānus uz lielās dzīves sliekšņa — 2.lpp.
- ◆ Interessants fakts par gleznotāju no Vidzemes novada — 2.lpp.

- ◆ Rubrikā «LNS Goda biedri» jūsu uzmanībai bagāta mūža lappuses, kas vēstī par mūsu laikabiedri Veroniku Cvetkovu — 3. — 5.lpp
- ◆ Praktiskās ziņas veselībai un drošībai — 6.lpp.
- ◆ Līgo diena ir klāt! Kā to sagaidīt, atzīmēt, aizvadīt? Par to — 7.lpp.
- ◆ Ir arī īpašie sveiciens, iepazīšanās

aicinājums, pateicība ziedotājiem, sēru vēstis — 7. lpp.

- ◆ Uz lasītāju vēlēšanos — par to, vai un kā top jaunā skola — 8.lpp

- ◆ Mīļi sveicam jubilārus un aicinām uz brīvprātīgo korespondentu semināru — piesakieties! — 8.lpp.

Pielikumos: Par projektiem «I+I» un «Abpus klusuma robežām».

Labdarība

Labie darbi Latvijā

LNS mitnē viesojās Zviedrijas Pestīšanas armijas (PA) kapteine Elza Andersone, lai uz vietas iepazītos ar Zīmju valodas centra darbu PA finansētajā projektā.

Top jauna vārdnīca

ZVC direktore Lilita Janševska viesu informēja par centra darbību un konkrēti par jauna izdevuma — īpašības vārdu vārdnīcas gatavošanu zīmju valodā. E.Andersones kundze iepazīs arī ar pārējo organizāciju darbu LNS mitnē un, iegriezusies redakcijā, pastāstīja par Pestīšanas armijas darbību Latvijā un pasaulē.

Jāteic, ka 15 gadu darbības laikā Latvijā (no 1991.) Pestīšanas armija paveikusi daudz laba mūsu valstī, tostarp bieži arī attiecībā uz nedzirdīgajiem. Tāpēc vien vērts kaut ko uzzināt vairāk, un, lūk, jūsu uzmanībai — sarunas fragmenti ar E.Andersones kundzi.

Mazliet no vēstures

Kustība sākusies pirms vairāk nekā 100 gadiem Anglijā mācītāja Viljama Būta vadībā, un tās uzmanība tika pievērsta Londonas nabadzīgākajam iedzīvotāju

slānim — klaidoņiem, bezpajumtniekiem, sociāli pagrimušiem cilvēkiem, par kuriem neinteresējās neviens — ne valdība, ne līdzpilsoņi.

Būts sāka ar vienkāršām lietām, kas nepieciešamas ikdienā jebkuram cilvēkam: zupa, ziepes, pestīšana. Viņš dibināja zupas virtuves, gādāja par iespēju cilvēkam sevi elementāri sakopt — gan ārīgi, gan iekšīgi, tā sakot, pabarot miesu un dvēseli; vēlāk dibināja arī uzņēmumus; izdeva grāmatas, vāca ziedojumus utt.

Kristīgās misijas ideja ātri izplatījās pasaulē, un šobrīd tā oficiāli reģistrēta un sekmīgi darbojas 112 valstīs (gandrīz visās, izņemot islamiģīgās).

Pestīšanas armijas pārstāvji (kareivji) Latvijā ienāca jau pirms otrā pasaules kara. Tagad darbojas nodaļas ne tikai Rīgā, bet arī citviet. Šajā kustībā iesaistījušies vairāk nekā 1000 Latvijas cilvēku, no kuriem liela daļa — jaunieši. PA nopelns ir vairāku sociāla rakstura iestāžu nodibināšana (aprupes centrs jaunām māmiņām, bērnu nams, skola Skangalē u.c.) PA finansēti atbalsta daudzus projektus, to vidū arī tādus, kas vērsti uz nedzirdīgo interešu un vajadzību apmierināšanu. PA ir bagāta pieredze tieši nedzirdīgo un neredzīgo ļaužu aprūpē.

Sūtījumi, semināri, nometnes

Pirmā galvenā sadarbības partnere bija un joprojām ir Rīgas nedzirdīgo bērnu skola, pēc tam Valmieras skola un, lūk, arī Zīmju valodas centrs.

Skolas sākumā saņēma vairākus palīdzības sūtījumus ar dažādām būtiski nepieciešamām lietām, pēc tam sākās arī pieredzes apmaiņas pasākumi ar Zviedrijas

Alvikas un Manilas nedzirdīgo mācību iestādēm. Grupas devās uz Zviedriju un tika uzņemtas arī no turienes, skolēniem tika dota iespēja arī gadu dzīvot zviedru ģimenēs. Grupa bērnu ar vecākiem no Rīgas skolas devās uz Zviedriju uz dzirdes pārbaudi, dabūja tur kvalitatīvus dzirdes aparātus. Turienes ārsts ieradās arī uz vietas skolā, lai tos pielāgotu.

Katru vasaru notiek nometnes, kurās uzturas vecāki ar bērniem, apgūstot zīmju valodu, komunikācijas prasmes un daudz citu noderīgu zināšanu. Arī pedagogiem ir iespēja regulāri doties uz Zviedriju pieredzes apmaiņas braucienos.

Starptautiska līmeņa datorkursi

Ne viens vien jaunietis LNS sistēmā veiksmīgi strādā, izmantojot zināšanas, kas iegūtas datorprasmē, pateicoties PA finansētām ilglaicīgām apmācībām Rīgas skolas paspārnē. Tie bija pirmie jaunieši, kas saņēma starptautiski atzītu datorlietotāja sertifikātu, kā arī katrs personisku dāvanu no PA — datoru, kursu beidzot.

Rīgas skolas kursu beidza 2 grupas, bet šogad tādi paši plānoti arī Valmierā.

Jaunie kareivji

Arī daudzi nedzirdīgie jaunieši iestājušies PA. Jaunie kareivji darbojas skolotājas L. Klēģeres vadībā, un sagaidāms, ka mēs vēl dzirdēsim par daudzām labām lietām, ko paveikuši šīs kristīgās misijas locekļi — Pestīšanas armijas kareivji Latvijā.

Izdevumu finansē Rīgas Dome

Tiem, kas pašlaik nestrādā

Maijā, Jūrmalā, Sabiedrības integrācijas centrā, notika LNS projekta «Mēs – sabiedrības daļa II» ietvaros organizēts seminārs – motivācijas nodarbības krievu valodā nedzirdīgajiem cilvēkiem – bezdarbniekiem un tiem, kuri nākotnē plāno iekļauties darba tirgū.

Pirmā saruna – ar jauniešiem

Viņu vidū arī četri jaunieši, kuri vēl nav vispār uzsākuši darba gaitas. Piedāvājam sarunu ar viņiem.

❖ **Kāpēc nolēmāt apmeklēt šīs nodarbības?**

Visi: Gribējās uzzināt kaut ko jaunu, tādu, ko nevienā skolā nemāca. Četriem kopā ir drošāk un jautrāk, tāpēc sarunājām arī nodarbībās turēties kopā

❖ **Kā jūs apmierināja šī izvēle? Vai nodarbībās uzzinātais jums noderēs tālākā dzīvē?**

Anastasija: uzreiz jutu – šīs nodarbības lielā mērā atšķiras no mācību stundām skolā. Te pasniedzēji runā citā līmenī, kā ar pieaugušiem cilvēkiem, kas dzīvē grib kaut ko sasniegt, tāpēc arī grib zināt kaut ko vairāk par skolā iegūtām zināšanām.

Tā tas arī bija! Uzzināju daudz ko noderīgu, ko varēšu pielietot, kad sāksu strādāt. Īpaši jauna un neiepazīta, taču interesanta likās darba likumdošana, kā arī psiholoģijas nodarbību svaigā forma – ar testiem, pārrunām, došanos dabā pie jūras utt.

Natālija: Nodarbībās es ieguvu ticību sev, savai varēšanai un spēkiem pašai noteikt savu dzīvi. Es tagad zinu, ka savu mērķi sasniegšu un strādāšu tādu darbu,

Jaunieši viesojās LNS mītnē

kas man padodas un patīk.

Šajā semināra jutos brīvi un labi kopā ar pārējiem. Manī vairs nav bailes, ka varubūt nesaprasta, ka mani nepieņems sabiedrībā utt. Mūs mācīja sarunāties, uzvesties, ģērbties, komunicēties sabiedrībā, ar darba devējiem. Tas bija vērtīgi!

Nikita: Neparastas man šķita psiholoģijas nodarbības. Mēs visi ar tām aizrāvāmies un katru gaidījām ar nepacietību. Darba dzīves uzsākšanai labi noderēs arī likumdošanas lekcijā uzzinātais.

Jevgeņijs: Kaut arī vēl neesmu izlēmis, ko darišu dzīvē, par ko īsti vēlos kļūt, tomēr vienmēr noderēs kursos iegūtās zināšanas, it īpaši dokumentācijas kārtošana, kad jāstājas darbā.

❖ **Kādi ir jūsu plāni un ieceres nākotnē?**

Abas jaunietes: Vispirms vēl daudz jāmacās. Jāpabeidz vidusskola. Pēc tam kāda koledža, iespējams, ārzemēs, piemēram, Anglijā.

Gribētos labi apgūt svešvalodas, varētu strādāt tulkošanas vai datorgrafikas un dizaina nozarē. Tie būtu labi darbi, kuros dzirdes trūkums netraucētu.

Abi jaunieši: Jāpabeidz vidusskola, tad jāstudē augstskolā. Interesē celtniecība, ekonomika. Kursi mūs iedrošināja un radīja ticību: mēs visu varam, mēs sasniegsim to, ko iecerēsim. Paldies organizatoriem. Domājam, ka uz biedrību vēl atnāk-

sim ne reizi vien, jo pie jums ir interesanti, noderīgi un patīkami. Par to pārliecinājāties, iepazīstoties uz vietas ar dažādu centru darbību un redakciju LNS mītnē Elvīras iela 19.

Otrā saruna – ar tiem, kas nestrādā

Jana: pašlaik esmu bezdarbiece. No darba šūšanas uzņēmumā aizgāju vairāku iemeslu dēļ un nu esmu darba meklētāja. Kursos iemācījos sastādīt savu CV (darba un dzīves faktu aprakstu), rakstīt pieteikuma vēstuli darba devējam un apguvu izturēšanas māku. Tagad protu meklēt darbu internetā, un tas paver lielākas iespējas izvēlēties.

Svetlana: Mani piesaistīja pasniedzēju izvēlēta mācību metodika. Tās nebija garlaicīgas lekcijas, bet saistošas nodarbības pārrunu, diskusiju, jautājumu – atbilžu veidā, reizēm pat brīvā dabā, pie jūras ar atraktīvām izdarībām, lai rosinātu mūsu domāšanu un fantāziju.

Vēl viens reāls ieguvums – prezentāciju datorprogrammas Power Point apgušana. Kopumā – bija vērts piedalīties! ♦

Publicētie materiāli par ES projektu tēmu veidoti ar ES finansiālu atbalstu. Par to saturu atbild Latvijas Nedzirdīgo savienība. Eiropas kopiena un Latvijas valsts nav atbildīgas par to saturu un iespējamo izmantošanu.

Vēl viens mūsu gleznotājs

Nesen bijām Jaunpiebalgā pie mazpie-minētā kādreiz izcilā sportista Voldemāra Čiruļa dēla Andreja. Pārsteidza istabās izliktās vairākas gleznas – paša V.Čiruļa un viņa dēla darbi.

Interesanti ieklausīties, ko par šīm Volde-

māra gleznām sacījis mūsu populārais gleznotājs Kārlis Miesnieks:

«Ja Čirulis nebūtu kurlmēms, ar laiku viņš izveidotos par izcili teicamu, tālejošas mākslas pārstāvi. Žēl, ka tāds talants aiziet bojā!» (No avīzes «Sporta Pasaule», 1940, 766.nr).

Diemžēl tagad šīs gleznas redz tikai jaunpiebaldzēnieši, smiltenieši un viņa daži draugi, bet būtu jāredz un jāizbauda šis skaistums visiem viņa likteņa biedriem – nedzirdīgajiem. Ar to varam lepoties.

Šī brauciena mērķis bija savākt materiālus un pierakstīt dēla Andreja atmiņas par tēva lieliskajiem sasniegumiem sportā, bet es aicinu vēlreiz ieskatīties J.Leimaņa aprakstā «Jaunieši, kas nezina, veciem, kas aizmirst» (Kopsoli, 1995, 14.nr). Ļoti vispusīgi attīstīts, talantīgs cilvēks mākslā, sportā un tehnikā – tāds bija mūsu Voldemārs Čirulis.

Ar atvērtu muti ieskatījās un ieklausījās šajos faktos: **Jadviga Bočkāne**
P.S. Sirsnīgs paldies **Dzintrai Herbstei** par šo jauko tikšanos ar jaunpiebaldzēniem.

Projekts «I = I + I»

Aktivitāte: publikācijas par izcilākajiem Latvijas nedzirdīgajiem cilvēkiem

LNS Goda biedri

Citiem atdots mūžs

Sākumu skat. «KS» 13.nr.
LNS Goda biedri
Veroniku Cvetkovu
intervēja Inese Immure

Veronikas Cvetkovas CV

- ◆ 20 gadus šūšanas skolotāja arodskolā. Amatprasmī apmācījusi 200 audzēkņiem
- ◆ 21 gadu — Rīgas RB Latgales grupas priekšsēdētāja
- ◆ Ilggadīga LNS Domes un Rīgas biedrības valdes locekle
- ◆ 1994.gada piešķirts LNS Goda biedres nosaukums

Toreiz bērniņā

Esmu dzimusi Latgalē, Krāslavas rajonā. Mans tēvs bija zemnieks un prata taisīt arī mucas. Māte bija mājsaimniece, kā arī nodarbojās ar aušanu un vērpsanu. Mūsu māja atradās meža vidū. Tēvs mani audzināja tā, ka nepazinu bailes no meža zvēriem.

Kad biju maza, dzirdēju putnu dziesmas, govju māvienus, cūku ruckšķēšanu. Nesaprotu, kāpēc vecāki mani aizsūtīja uz Laizānu kurlimēmo skolu. Varbūt tāpēc, ka nerunāju. Varēju izrunāt tikai dažus atsevišķus vārdus. Skolas pirmajās dienās es biju ļoti nobijusies no nedzirdīgo bērnu kliegzieniem. Ļoti gribēju tikt atpakaļ mājās. Ar laiku pieradu pie skolas.

Tad saņēmu pērienu, par kuru man joprojām sāp sirds. Man toreiz bija astoņi gadi, kad aukstā ziemas laikā internāta dežurante Alma mani — slimu izveda ārā vienā plānā kreklā un pēra. Joprojām jautāju sev — par ko? Kāpēc mani, nevainīgu bērnu, pēra? Iespējams, pērienu dabūju par kādu

nedarbu, ko pastrādāja divas lielākās meitenes, kas vienlaikus ar mani bija slimas. Nevienam, pat mammai, to nepastāstīju.

Noslimoju vairākus mēnešus. Kad vasarā atgriezos laukos, sapratu, ka daudz ko vairs nedzirdu. Dzirdēju tikai trokšņus un balsis, kas skanēja man tuvumā.

Skolas gadi Laizānos

Skolā sāku iet 1937. gadā. Skola atradās skaistā muižas ēkā Laizānos (toreiz Lūznavas pagastā), Rēzeknes rajonā. Kara apstākļu dēļ 1944. gadā skolu pārcēla uz Maltas pagastu kādā gulbūves ēkā. Dzīvojam ļoti saspiestos apstākļos. Mums vajadzēja gulēt pa divām kopā vienā gultā.

Mācības man nesagādāja nekādas grūtības. Visu ātri iemācījos.

Skolu beidzu kā apaļa teicamniece. Reizēm domāju: žēl gan, kāpēc mani nesūtīja dzirdīgo skolā, tad manas zināšanas būtu bijušas plašākas.

Man ļoti patika lasīt grāmatas. Tās ņēmu līdzī ganu

gaitās. Reizēm tā aizrāvos ar lasīšanu, ka pazuda govīs. Tāpēc, dodoties uz ganiem, mani kārtīgi pārbaudīja, vai neesmu paņēmusi līdzī grāmatu. Bet es biju gudrāka! Iepriekšējā vakarā to jau biju paslēpusi kūtsaugšā.

Mana klases audzinātāja bija Veronika Šablinska, kas vēlāk kļuva par skolas direktori. Viņa bija stingra, godīga un tuva man kā mamma. Viņai varu pateikties par labām zināšanām latviešu valodā, literatūrā un matemātikā. Viņa mācīja ar piemēriem, no sirds. Kad mācījāties Maltā, viņa pagasta kultūras namā bieži organizēja nedzirdīgo skolēnu uzstāšanos, lai dzirdīgie cilvēki iepazītu nedzirdīgos. Dzirdīgie cilvēki labprāt nāca skatīties mūsu uzstāšanos. Viņu acīs bija asaras.

1947. gadā beidzu skolu. Skolotāja Šablinska vēlējās, lai mēs pēc pamatskolas turpinātu mācīties un apgūtu kādu amatu, tāpēc pēdējā klasē viņa vedā mūs ekskursijā uz Daugavpils Daiļamatniecības vidusskolu. Direktors aicināja mūs mācīties šajā skolā.

Laukos pie kažokiem

Pēc Laizānu skolas beigšanas vēlējos uzreiz mācīties Daugavpils Daiļamatniecības vidusskolā, bet vecāki gribēja, lai es palieku mājās un mācos šuvējas amatu pie ciema skrodera. Tā arī notika. Vienu gadu pie viņa mācījos šūt kažokus. Man bija daudz pasūtījumu no kaimiņiem. Tomēr nevēlējos palikt laukos, tāpēc, vecākiem nezino, uzrakstīju vēstuli Daugavpils skolas direktoram, lai mani uzņem skolā. Saņēmu ziņu, ka esmu uzņemta bez iestājpārbaudījumiem, jo Laizānu skolu beidzu kā teicamniece. Biju kā spārnos. Skrēju

pati uz ciema padomi un uz ambulanci, lai saņemtu nepieciešamās izziņas un varētu tās iesniegt vidusskolā. Pati arī dokumentus nosūtīju pa pastu.

Mācības Daiļamatniecības vidusskolā

Tas bija 1948. gads. Koka somā saliku maizi, speķi un citas vajadzīgās lietas un devos mācīties uz jauno skolu. Tēvs ar zirgu mani aizveda līdz Maltas stacijai, kas atradās 25 km no mājām. No turienes uz Daugavpili braucām ar vilcienu.

Studēju modelēšanas un tērpu šūšanas specialitātē. Stundās mani nosēdināja pirmajā rindā. Nebija grūti mācīties pie dzirdīgajiem. Labi lasīju no lūpām, un palīdzēja arī atlikusī dzirde. Kleitas viegli iemācījos šūt, jo jau pratu šūt kažokus. Tāpēc arī vēlāk, strādājot par šūšanas skolotāju, vispirms audzēknēm mācīju šūt smagos mēteļus un tikai pēc tam kleitas. Gribēju, lai viņas varētu piedzīvot to sajūtu — ak, cik viegli ir šūt kleitu!

Biju ļoti centīga. Man bija svarīgi, lai būtu labas atzīmes, jo tad piešķīra stipendiju. Par to varēju samaksāt par koptmēni. Vecākiem nelūdzu ne kapeiku. Lai nopelnītu naudu maizei, pa vakariem savām skolasbiedrenēm šuvu kleitas. Lēti, par 2 rubļiem gabalā. Šuvu arī Daugavpils nedzirdīgajām.

Jau no bērniņas biju pieradusi smagi strādāt, tāpēc vidusskolā spēju apvienot mācības ar darbu. Tomēr kādu reizi trīs dienas man nebija ko ēst. Ko darīt? Naudas nav. Braucu par zaķi vilcienā uz laukiem pēc maizes un speķa. Pēc tam no Maltas stacijas gāju kājām 25

km uz mājām, jo kolhozs manam tēvam bija atņēmis zirgu. Atpakaļceļā vilcienā bija kontrole. Konduktors prasa man biļeti. Saku, ka nav. Uz kurieni es braucot? Uz Daugavpili, uz skolu. Vai man tēvs un māte ir? Jā, ir. Vai tad viņi nevar iedot naudu biļetei? Nē, nevar, viņiem pašiem grūti. Tad konduktors nez no kurienes dabūja man biļeti. Turpmāk uz laukiem braucu tikai tad, kad bija nauda biļetei.

Norīkojums uz Rīgu

1953. gadā beidzu vidusskolu ar kvalifikāciju tehniķe — modeliste. Vajadzēja iet strādāt tur, kur norīkoja, — uz Rīgu, uz šūšanas ateljē universālveikala «Centrs» augšējā stāvā. Gribējās palikt Latgalē, tuvāk pie dzimtajām mājām. Tomēr ar

Vakaros pēc darba lomu iestudēšana

laiku pieradu arī pie Rīgas.

Vakaros pēc darba apmeklēju nedzirdīgo klubu, turpināju spēlēt teātri un te iepazīnos ar savu nākamo vīru. Teātri spēlēju, izrādēs piedalījos jau kopš pamatskolas laikiem. Apprecējamies, mums piedzima trīs meitas: Lidija, Olga un Lolita.

1956. gadā sāku strādāt Rīgas nedzirdīgo mācību ražošanas uzņēmumā (MRU). Sākumā šuvu cimdus, tad biju piegriezēja trikotāžas cehā. Tajā laikā arodbiedrībā arī pildīju pienākumus. Mans uzdevums bija katru mēnesi savākt biedru naudu un biedru grāmatīnās ielīmēt markas.

Šūšanas skolotājas darbs

1964. gadā toreizējais Latvijas Nedzirdīgo biedrības priekšsēdētājs Pauls Timermanis kopā ar Rīgas MRU arodbiedrības priekšsēdētāju Katriņu Dzintari piedāvāja man strādāt par šūšanas skolotāju nedzirdīgo grupai 16. profesionāli tehniskajā šūšanas vidusskolā (PTS), kas atradās Tērbatas ielā 45. Sākumā bija jādama, kā mācīt nedzirdīgos, kā aizpildīt skolas žurnālus un darīt citas lietas, ar kurām agrāk nebiju saskārusies. Skatījos, kā citi skolotāji aizpildīja žurnālus, rakstīja stundu plānus. Pirmajos gados man palīdzēja skolas tulce Ināra Briediņa. Tā pamazām apguvu skolotājas darbu. Mācīju arī konstruēšanu.

Mācību ilgums bija 2 gadi.

divas reizes — vispirms latviešu grupai, tad krievu grupai. Mūsu skolā darbu izmēģināja daudzi tulki. Viņu vidū arī tagadējais Latvijas Nedzirdīgo savienības prezidents Arnolds Pavlins, kas zīmju valodas tulka pamatus sāka apgūt mūsu skolā. Tajā laikā 16. PTS bija vienīgā skola valstī, kur speciāli tika organizēta nedzirdīgo apmācība. Taču netrūka nelabvēļu, kuri teica: «Priekš kam mācīties 16. PTS!» Vairākas meitenes uz mūsu skolu atnāca vecāku pierunātas. Pēc skolas beigšanas tās meitenes man paldies pateica.

Nedzirdīgās šuvējas tika sagatavotas darbam visiem trim Nedzirdīgo biedrības mācību ražošanas uzņēmumiem Rīgā, Daugavpilī un Rēzeknē, kā arī firmai «Latvija». Retu reizi kāda no mūsējām aizgāja strādāt uz šūšanas ateljē kādā mazpilsētā. 16.PTS pirmā izlaiduma absolventi pēc toreizējās Ventspils kluba vadītājas Vijas Šabertes aicinājuma aizbrauca strādāt uz Ventspili.

Tagadējā Ventspils kluba vadītāja Jelena Uljanova ir mana audzēkne no pirmā izlaiduma. Arī Liepājas nedzirdīgo kluba vadītāja Gundega Paņķo, Rīgas Nedzirdīgo biedrības Tukuma teritoriālās grupas vadītāja Elita Kronberga un Latvijas Nedzirdīgo sporta prezidents Varis Strazdiņš arī ir mani bijušie audzēkņi. Kopā sagatavoti divpadsmit izlaidumi, katrā reizē vidēji 14 — 16 šuvēji.

Arodividusskolā nedzirdīgie apguva tikai amatu, tāpēc viņus mudināju iegūt vidējo izglītību Rīgas Raiņa 8. vakara maiņu vidusskolā. Skatījos, lai visi kārtīgi apmeklētu šo skolu.

Jāaudzina smalkjūtīgi

Kad strādāju par skolotāju, skolēnus audzināju ļoti taktiski. Saviem audzēkņiem biju ne tikai materiālu mācības un šūšanas skolotāja, bet arī padomdevēja dažādos dzīves jautājumos. Biju kā starpniece starp

nedzirdīgiem audzēkņiem un dzirdīgiem skolas darbiniekiem.

Manas trīs dzirdīgās meitas bija man kā tulces. Viņas uzklauzīja telefona zvanu un nodeva man ziņu no kopmītnēm. Uz turieni man nācās bieži braukt, lai atrisinātu strīdīgos jautājumus vai pārpratumus.

Kāds piemērs. Pēc arodskolas beigšanas viena audzēkne bija norikota uz Rēzeknes nedzirdīgo MRU šūšanas cehu, kur viņai bija apsoltā gludinātājas vieta. Viņai bija nelieli garīgās veselības traucējumi, tāpēc šuvējas darbu rūpnīcā nevarēja veikt.

Nākošajā dienā zvana meitenes māte un raudādama stāsta, ka viņas meitai nedzirdīgo uzņēmumā netiek dots darbs. Sēdos vilcienā un braucu uz Rēzekni, lai noskaidrotu, kas par lietu. Inženieris man paskaidroja, ka meitene esot fiziski vāja, lai varētu izpildīt savu darbu. Neatkāpos, teicu, lai iedod viņai pamēģināt gludināt kādu veļas gabalu. Protams, viņa varēja gludināt! Uzņēmums pieder nedzirdīgo biedrībai. Tur taču vispirms nedzirdīgajiem jādod iespēja strādāt! Kur tad lai citur nedzirdīgie iet?! Dzirdīgie darbu atradis visur, bet nedzirdīgie — ne vienmēr.

Ikgadējos Nedzirdīgo dienas pasākumos bijušās audzēknes vienmēr mani uzmeklē, apskauj un ar pateicību atceras tos laikus, kad es viņām esmu palīdzējusi. Jo-projām manas bijušās audzēknes man prasa padomu, atbalstu, mierinājumu. Dažām nav vecāku, kam prasīt padomu, ja dzīvē neveicas.

Aktivitātes nedzirdīgo organizācijā

1986. gadā aizgāju pensijā. Pēcāk man piedāvāja vadīt Rīgas nedzirdīgo biedrības Latgales grupu, kas skaita ziņā ir vislielākā visā Latvijā — 250. Man bija pieredze šajā lietā — iepriekš vadīju nedzirdīgo grupu 16.PTS.

Kopā ar draugiem festivālā Rēzeknē – 2007. VI

Divdesmit gadus sekoju, lai visi kārtīgi maksātu biedru naudu, kā arī apciemoju nespēcīgākos biedrus. Vienam otram nespēcīgākam biedram palīdzēju pasūtīt vai piegādāt

nedzirdīgo avīzi «Kopsolī». Izveidoju sistēmu, ka biedru apziņošanu par dažādiem pasākumiem veic visi biroja locekļi, katram nosakot konkrētu rajonu tuvāk savai dzīvesvietai.

Desmit gadus darbojos arī kultūras centra «Rītausma» pensionāru komitejā.

Sirdslieta ir teātris

Dažādās izrādēs spēlēju kopš pamatskolas laikiem. Ģimenes apstākļu dēļ bieži nevarēju apmeklēt nedzirdīgo teātra pulciņu. Reizēm režisore Elvīra Elksne atļāva man pašai mājās sagatavoties lomai.

Man sevišķi patīk izrādes ar humoru. Esmu ievērojusi, ka tādas izrādes nedzirdīgiem labāk piemērotas. Viņiem patīk izsmieties. Gribētos tagad kaut ko jaunu iestudēt. Saku savam vīram un tuvākajam kaimiņam Anatolijam Stepaņukam, ka vajadzētu kaut ko izdomāt. Šie negrib. Kur lai ņemu partnerus? Varbūt citi sāks domāt, ko es te iedomājos? Rudenī man būs 78 gadi, tomēr ceru atrast kādu savam vecumam piemērotu

lomu un sasmidzināt nedzirdīgos skatītājus.

Aktīvi apmeklēju teātra izrādes, jubilejas un citus pasākumus, ko piedāvā kultūras centrs «Rītausma». Ļoti patīk ikgadējie nedzirdīgo pašdarbības festivāli, kas notiek dažādās Latvijas pilsētās. Diemžēl «Rītausmā» tagad maz var redzēt jaunus nedzirdīgos. Tagad jaunie un vecie turas savrup.

Bet tie jaunie reiz veci būs! Ko tad?! Vecie var nodot savu pieredzi jaunajiem. Iespējams, agrāk nedzirdīgie jaunieši klubu aktīvi apmeklēja tāpēc, ka toreiz nebija televizoru, datoru un citu izklaides iespēju. Mainās laiki, mainās cilvēki.

Fotoreportāža : Visi ceļi veda uz Rēzekni

16. jūnijā visi ceļi veda uz Rēzekni — uz LNS festivālu «Vai tu mani dzirdi?». Ap četršimt nedzirdīgo cilvēku sarādās šajā Latgales pilsētā, lai piedalītos kā dalībnieki vai skatītāji lielā koncertuzvedumā ar 100 pašdarbības aktieru uzstāšanos. Lūk, ieskats fotoainās!

Pa ceļam — pietāšanās pie Pļaviņu biedrības kluba ēkas. Priecīgs jaunums — jauns jumts, jauni sarkani skursteņi, jaunas notekcaurules, palodzes, renes utt.

Šis remonts kopā izmaksājis vairāk nekā 13 tūkstoši latu no LNS kabatas.

Bet māja ir kā no jauna piedzimusi, un tas bija to vērts!

**Vistalako ceļu bija mērojuši
Ilepājnieki, bet viņu deju solis bija raīts
un saskanīgs, tradicionāli tautisks...**

Festivāls izskan... Apmierinātas abas tā saimnieces —Maruta Piterniece (priekšplānā), Sandra Gerenovska fonā. Pateicības balvas saņēma visi dalībnieki.

Jūs jautājat: Kādas ir manas tiesības uz bezmaksas medicīniskiem izmeklējumiem?

Vismaz reizi gadā katram ir tiesības apmeklēt ārstu un veikt dažādas analīzes un pārbaudes bez maksas. Kādas šīs profilaktiskās pārbaudes ir un cik bieži tās atkārtojamās?

Pieaugušo profilaktiskās apskates:

- ◆ ģimenes ārsta veikta apskate – reizi gadā (izņemot gadījumu, ja ģimenes ārsts pacientu ir izmeklējis slimības laikā);
- ◆ imūnprofilakse atbilstoši imunizācijas valsts programmai;
- ◆ dzemdes kakla vēža pārbaude ar onkocitoloģisko iztriepi sievietēm vecumā no 20 līdz 35 gadiem (reizi gadā). Ja iegūtie rezultāti atbilst normai, iztriepi atkārto reizi trijos gados;
- ◆ sievietēm vecumā no 35 līdz 70 gadiem dzemdes kakla vēža pārbaude ar onkocitoloģisko iztriepi veic reizi gadā;
- ◆ fēču izmeklēšana uz slēptajām asinīm reizi gadā vecumā no 50 gadiem;
- ◆ krūts vēzē pārbaude ar mammogrāfijas metodi sievietēm vecumā no 50 līdz

69 gadiem (reizi divos gados);

- ◆ prostatas specifiskā antigēna noteikšana asinīs vīriešiem vecumā no 50 līdz 69 gadiem (reizi trijos gados);

Ieteicamās profilaktiskās pārbaudes

Sievietēm no 18 gadu vecuma ieteicams veikt:

- krūšu dziedzera paškontroli;
- ādas un mutes dobuma apskati reizi gadā,
- vairogdziedzera un perifēro limfmezglu palpācijas reizi gadā,
- krūšu dziedzera palpāciju un ginekoloģisko apskati ar iztriepi uz onkocitoloģiju reizi gadā,
- asins analīze reizi gadā,
- plaušu rentģenu vai fluorogrāfiju reizi 2 gados,

Sievietēm pēc 40 gadu vecuma: papildus ikgadējām profilaktiskajām pārbaudēm – arī mammogrāfiju reizi gadā, pēc menopauzes iestāšanās – vismaz 2reizes gadā ārsta apskates.

Sievietēm pēc 50 gadu vecuma: papildus ikgadējām profilaktiskajām pārbaudēm – arī analīzes uz slēptajām asinīm fēcēs (zarnu vēzim).

Sievietēm pēc 60 gadu vecumam: Papildus ikgadējām profilaktiskajām

pārbaudēm – arī zarnu apskati no iekšpuses ar fibroskopu (sigmoidoskopija) – reizi 5 gados.

Vīriešiem pēc 18 gadu vecuma ieteicams veikt:

- ādas un mutes dobuma apskati reizi gadā,
- vairogdziedzera un perifēro limfmezglu palpāciju reizi gadā,
- plaušu rentģenu vai fluorogrāfiju reizi 2 gados,
- asins analīzes reizi gadā.

Vīriešiem pēc 40 gadu vecuma: papildus ikgadējām profilaktiskajām pārbaudēm: plaušu rentģenu vai fluorogrāfiju – katru gadu (īpaši smēķētājiem), prostatas specifiskā antigēna noteikšanu, taisnās zarnas digitālo izmeklēšanu reizi gadā.

Vīriešiem pēc 50 gadu vecuma: papildus ikgadējām profilaktiskajām pārbaudēm: analīzes uz slēptajām asinīm fēcēs (zarnu vēzim).

Vīriešiem pēc 60 gadu vecuma: papildus ikgadējām profilaktiskajām pārbaudēm: zarnu apskati no iekšpuses ar fibroskopu (sigmoidoskopija) – reizi 5 gados.

Pēc norikojuma uzminētajiem izmeklējumiem jāvērsas pie ģimenes ārsta.

Jūs jautājat: Kā uzkrāt nākotnei

Maz būs tādu cilvēku, kas dzīvo vienai dienai un nedomā par savu vai savu bērnu nākotni. Sena austrumnieku gudrība vēsta: optimisti krāj naudu gaišai nākotnei, pesimisti – nebaltaī dienai.

Katrs to dara, cik un kā spēj atļacināt. Bet kā nodrošināties pret inflāciju – nauda, vērtības krišanos? Tā ir plaša tēma, kurai var iezīmēt tikai pašus galvenos virzienus. Tālāk jāvērsas pie speciālistiem bankās, dzīvības apdrošināšanas kompānijās, dažādos fondos, jo situācija un noteikumi mainās ik pa brīdim.

Bankās – noguldījumi

Pašreizējie banku piedāvājumi 5 – 6 % ienākumu gadā nespēj segt naudas vērtības samazināšanos (7 – 9% gadā), tāpēc uzkrāt naudu bankas kontā nav īpaši izdevīgi, ja nu vienīgi drošības labad un nedaudz kompensējot tās vērtības krišanos.

Dzīvības apdrošināšana – ar uzkrāšanu

Tas ir viens no naudas uzkrāšanas

veidiem, kas pašreiz piedāvā nodrošināt noteiktu ienākumu vismaz pēc pieciem gadiem (minimālais līguma termiņš). Pašlaik šādā veidā noguldītā nauda, apdrošinot savu vai savu bērnu dzīvību, dod līdz 11 % ienākumu gadā. Turklāt likumdošana paredz iedzīvotāju ienākuma nodokļa atgūšanu par iemaksāto summu līdz 10 % apmērā no gada bruto algas (tuvāk to izskaidros apdrošināšanas kompānijā).

Pensiju fondi – ilgtermiņa uzkrājumi

Latvijā patlaban darbojas pieci šādi atklātie fondi, kuros var pieteikties jebkurš interesents, kurš vēlās brīvprātīgi iesaistīties. Iesaistīties pensiju 2. un 3 līmenī (1. līmenī veido obligātās sociālā nodokļa iemaksas un to pārvalda valsts). Mērķis – ar saviem maksājumiem veidot uzkrājumus vecumdienām.

Cilvēks veic līgumā paredzētās iemaksas, bet fonds rīkojas ar šo naudu, ieguldot dažādos pasākumos, kas nes peļņu. Uzkrāto naudu var saņemt, sasniedzot noteiktu pensijas vecumu, piemēram

Hansabankā un Unibankā – 55 gadus. Ienesīgums solīts līdz 8%. Tiesa, 2006 gadā tas bija vidēji 4%, bet daži fondi strādāja pat ar zaudējumiem.

Te vēl piebilde – pieprasiet darba devējam, lai tas maksā pilnu darba algu bez aploksnas un kārtīgi maksā par to sociālo nodokli, lai vecumdienās neatrastos pie tukšas siles (piedodiet!)

Trasta fondi – riska noguldījumi

Šeit nepieciešams noguldīt vismaz 5 – 10 tūkst. USD, un tad finanšu speciālisti strādā, lai vairotu ienākumus, ieguldot naudu dažādos diezgan riskantos darījumos ar nekustamo īpašumu, derīgo izrakteņu ieguvī, jaunu objektu celtniecību vai rekonstrukciju utt.

Parasti sola 30 – 40% ienesību gadā. Tas var būt, var nebūt, un neveiksme vai negodīga fonda rīcības rezultātā naudu var arī pazaudēt.

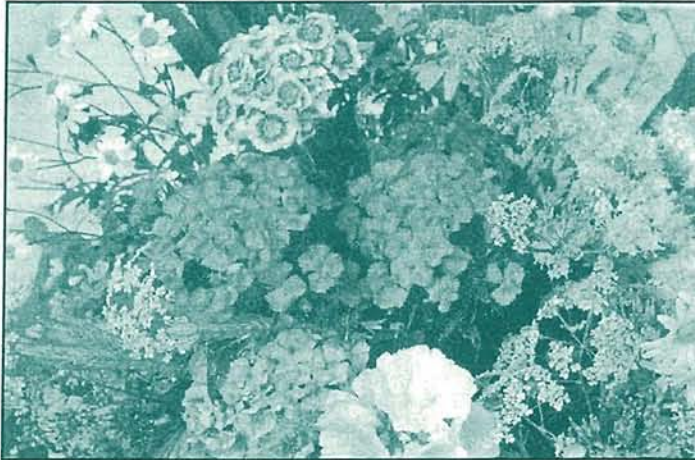
Šādā fondā nevajadzētu ieguldīt savus grūti sakrātus pēdējos ietaupījumus.

Nobeigums sekos nākamajā numurā

Nāk nākdama Līgodiena

Jauka, jauka
Jāņu diena,
Par visām
dieniņām:
Te gaidīta,
te atnāca,
Te jau zuda
papardēs.

Vasaras saulgriežus svin 21., 22., 23. jūnijā. Tad ūdenim, zālītēm, zemei – īpašs spēks.

- ❖ Ievāc tējas, darini zāļu spilventiņus...
- ❖ Svētkus sāk ar māju sakopšanu un sapošānu, sevis un savas apkārtnes sagatavošanu. Prom ziemas smagumu, puķļus, skaudību, ķiviņus!
- ❖ Noperies pirti ar zāļu slotu, izvājājies rasotā zālē, guli uz zāļu spilvena vai matrača, rotā māju ar puķēm, zālēm, meiju zariem. Visa laba jāņuzālē!
- ❖ Dari pats savu alu: 20.jūnijā medu sajauc ar ūdeni, iemet šūnu un rauga gabalu.
- ❖ Līgo vakarā baudī to ar paša sietu

sieru – recepšu daudz: 1kg biezpiena, 3l piena karsē, atdala sūkalas, pievieno olas, sviestu, ķīmenes, zālītes utt. Garšo labi!

- ❖ Sapin vainagus sev un saviem mīļajiem cilvēkiem, jā, arī mājas dzīvniekiem.
- ❖ Nakts viducī vari iet peldēties vai laist ūdenī savu vainagu. Vari iet meklēt papardes ziedu...
- ❖ Jāņuguni iedez , kad riet saule, un uzturi to līdz brīdim, kad lec saule.
- ❖ Kad pirmie saules stari noviz, apgulies uz zemes, izplet rokas un piekļaujies tai ar visu augumu. Nomazgā seju rasā.
- ❖ Tu visu nakti esi bijis gaismā. Tā tevi pavadīs līdz nākamajai Jāņu dienai.

Sēru vēstis

Aizgājuši mūžībā

† AIVARS MELBĀRDIS
1943. 3. IX — 2007. 3. V

† ALFONS UPE
1929.6. X — 2007.02. II

Ventspils biedrība

Kas gan mūžs un nodzīvotie gadi –
Tikai mirklis īss, ko šajā saulē vadi...
Mūžībā aizgājuši mūsu biedri

MILIJA ELFRĪDE RUDŽĪTE
1913.30.I – 2007.02.VI

Rīgas biedrība

Izsakām dziļu līdzjūtību JĀŅA
GARANČA tuviniekiem, viņu mūžībā pavadot.

Ev.lut. Rīgas Nedzirdīgo draudze

Līdzjūtības

Lapa nobira dzīvības kokam,
Mūžības vēji to debesīs nes –
Tur, kur salido dvēseles...

Esam līdzās bēdās mūsu kolēģim
Edgaram Vorslovam, uz mūžu atva-
doties no mātes.

LNS valde, Rīgas biedrība, Kopsoli,
LNS Komunikāciju centrs

Pa mirdzošu staru sargeņģelis balto garu
Dvēseli aiznesa debesu kalnā...

Izsakām dziļu līdzjūtību tuviniekiem,
aizvadot mūžībā mūsu biedri INĀRU
ZUNDU (1934.06.X – 2007.20.V)

Rīgas biedrība, Latgales grupa

Īpašie sveicieni

Daudz dzīvē brīžu ir skaistu,
Izteikt tos vārdos pat grūti,
Uz mirkli tie pazib, lai gaistu,
Bet sirdī tos mūžam jūti.

Lielajā dzīves jubilejā sveicam
HELĒNU K LAPOTI!

RSK «Nedzirdīgo sports»

Vienreiz ieva, ne divreiz
Vasarā noziedēja.
Vienreiz dzimu, ne divreiz –
Jo priecīgi padzīvoju.

Mīļi sveicam ANSI SMONU 75 gadu
šūpuļa svētkos. Vēlam stipru veselību,
laimi un – lai viss piepildās!

Mājas saimnieki no dzīvokļiem
Nr.54,62, 64, 65 un 68

Pateicība

Pateicamies LNS par mums izrādīto
atzinību, piešķirot LNS Goda biedra no-
saukumu!

Rasma Kurēna
Inta Ubarste
Anatolijs Stepaņuks

Vēlas iepazīties

Esmu kārtīgs, godīgs un uzticams 39
gadus vecs vīrietis, pēc tautības — krievs.
Dzīvoju Olainē, man ir labs darbs, esmu
finansiāli patstāvīgs un materiāli nodroši-
nāts.

Ļoti vēlos iepazīties ar simpātisku,
kārtīgu, strādīgu jaunu sievieti 25 — 35
gadus vecumā. Iespējama tālāka kopdzīve
un ģimenes veidošana.

Lūdzu atsaukties un man rakstīt uz
laikrakstu «Kopsoli», Elvīras ielā 19, ar
norādi — Edmundam Nikolajevam.

Ziedojumi

Rīgas biedrībai ziedojuši šādi biedri:
Foņa Siņkova, (1Ls); Valentīna Skuja,
Lifantijs Lavrenovs, Biruta Briede,
Gotfrīds Briedis, (1,50Ls); Franciska
Senkeviča, Leonora Lukste, Jevģēnija
Kuljkova, Zelma Miezīte, Sarmīte Vor-
slova, Edgars Vorslovs, Jānis Miezītis,
Irina Horuna (2Ls); Jūlija Depkovska,
Vasīlijs Depkovskis, Daina Gruzdiņa,
Valērijs Dušķins (2,50Ls); Ināra Zunda,
Jevģēnija Vārpiņa, Feodose Lepeša,
Gaida Vārpiņa, Anna Simnoviča, Marta
Ceplīte (3Ls).

Skolu dzīve

Jaunā skola tomēr top

Lēnām, pārvarot šķēršļus un grūtības, ko rada objektīvi un subjektīvi apstākļi, jaunā Rīgas skolas būve tomēr virzās uz priekšu.

Juglas ezera krastā

Dabas ieskautā 4,5 ha lielā zemes platībā jau apgūta teritorija: izzāģēti koki, uzvesta grunts, skolas ēku kompleksam iedzīti pāļi (kopskaitā – 1400). Tas uz šo brīdi izmaksājis 1,3 miljonu latu. Šogad vēl jāapgūst 4 miljoni.

Atskats pagātnē

Procesa koordinators skolotājs J. Puhovs stāsta: «Par jaunas skolas būvniecību es «sitos» jau turpat 40 gadus. Pēc tam, kad tika uzcelta internāta ēka Čaka ielā, bija doma būvēt arī sporta zāli. Bet to atlika tāpēc, ka augstākās valdības instancēs nolēma: Biķerniekos jāceļ vesels komplekss – gan skola, gan bērnu dārzs un veco ļaužu pansionāts. Tika sagatavotas skices un plānots to visu dabūt gatavu 1972. gadā. Taču lēmēji vienā brīdī sāka svārstīties, nobijās, ka tā visa būs par daudz un —

visam arī pārvilka svītru. Skices vēl šobrīd saglabājušās...

Nākošā tūre — 1980. gadā! Atkal jauni solījumi, tāme sastādīta 3,5 milj. latu apmērā un sagatavotas atkal jaunas skices, pat celtnieki sarunāti skolai blakus Biķernieku baznīcai. Diemžēl projekts iestrēga Maskavā. Nāca noraidījums, jo tur notika gatavošanās Pasaulē olimpiādei.»

Trešais piegājiens

Šobrīd jauno skolu ceļam jau no 2001. gada, saka skolotājs Puhovs, bet viņa balsi jaušama ticība, ka izdosies. Kaut arī bija jāpārvar neskaitāmus šķēršļus par vietas izvēli, nācies mainīt projektu, otrreiz izstrādāt detalplānojumu, tomēr palīdzējis tas, ka Rīgas Domes izglītības komiteja nemainīgi atbalstījusi šo ieceri un arī plānoto finansējumu līdz šim izdevies saglabāt. Taču nu draud inflācijas briesmas, kā arī saradušies lieli konkurējoši objekti, kas jāfinansē no valsts budžeta – Valsts bibliotēka, Koncertzāle...

Bet darbi ir sākušies, un skolai būtu jābūt gatavai pēc 2 – 3 gadiem. Drīzumā konkursa kārtā tiks izvēlēti pamatu lējēji, un tad jau arī pamati būs likti jaunajai nedzirdīgo gaismaspilij. Ir jau domāts arī par to, kā risināsies darbs un dzīve jaunajā kompleksā. Tajā varēs mācīties bērni no visas Latvijas — no 1.klases līdz vidusskolas beigšanai.

Ar mūsdienu moderno tehnoloģiju aprikotās, ērtās telpās varēs mācīties, nodoties brīvā laika nodarbībām un dzīvot skolēni, varēs kvalificēties surdopedagogi, notiks zinātniski pētnieciskais darbs.

Novēlēsim, lai drīzumā piepildās šīs ieceres un nākamā jaunā nedzirdīgo paaudze piedzīvo skaisto brīdi — mācību gada uzsākšanu jaunajā skolā ezera krastā.

«KS» pastā

Katram savs liktenis

Ar interesi izlasījām rakstu «Kopsolī» — «Tas var noderēt, daba dziedē». Pievērsu uzmanību arī tam, ka laikrakstu «Zintnieks» kā dāvanu var saņemt «KS» lasītāji. Paldies par jūsu darbu!

Pastāstīšu par sevi. Man ir nedzirdīga meita — Anita. Viņa beigusi Valmieras vārdzirdīgo skolas speciālo klasi. Viņa piedalās nodarbībās kopā ar dzirdīgajiem Kuldī-

gas sociālajā centrā un apmeklē grupu «Kopā būt», kurā viņa var dziedāt, spēlēt teātri, zīmēt, šūt un izšūt. Kopā ar citiem mācās līnijdejas. Piedalās arī sporta nodarbībās.

Mēs abas sazināties skaņu valodā, jo neesmu apguvusi zīmju valodu. Kad Kuldīgā bija svētdienas kursi, tad abas tos arī apmeklējām, bet dažās svētdienās jau nevar daudz iemācīties. Žēl, ka nav šādu pastāvīgu mācību.

Patī strādāju par pārdevēju pilsētas centrā maizes veikalā. Arī Anitai patīk pie manis darbā — dodu viņai precī safasēt.

Katram cilvēkam ir kaut kas savs. Mans liktenis laikam domāts meitai. Lai

Mīļi sveicam

Karsts, vasarīgs un sirsniņš sveiciens!
Lai jums silti ne tikai dabā, bet arī dvēselē!

- 30
13. VII BRUNO SKRICKIS, Rīgas
- 75
22. VII DZIDRA MIEZE AŠMANE, Rīgas
- 70
4. VII ŽEŅA SMERNOVA, Rīgas
14. VII GUNĀRS SIMANOVIČS, Rīgas
31. VII ALEKSANDRS BOČKARJOVS
- 65
5. VII MAIJA UPMALE, Rīgas
14. VII ANNA KĀPOSTE, Rīgas
- 60
10. VII RITAINA DOROŠENKO, Rīgas
18. VII RAJA PŠENIČNAJA, Rīgas
16. VII MĀRA PLAUDE, Rīgas
18. VII DACE LĀCE, Valmieras
- 55
14. VII LAIMONIS GOBIŅŠ, Rīgas
- 50
23. VII IVARS KLĀSUPS, Rīgas
23. VII GAĻINA SIVERSEVA, Liepājas
30. VII LAZARS RIČSKOVS, Rēzeknes
biedrība.

Galvenā redaktore: Ilze Kopmane
Datormakets: Irina Kristoforova

Jo vairāk atdosi citiem,
jo vairāk tev piederēs. P. Maršals

Nākamais izdevums 13. jūlijā

Kopsolī aicina!

Ja vēlies iepazīt darbu redakcijā, uzināt kā top laikraksts «Kopsolī» un kā tu vari piedalīties tā veidošanā — aicinām tevi piedalīties brīvprātīgo korespondentu vasaras seminārā. Nodarbibas vienas dienas garumā vadīs un pieredzē dalīsies pazīstami žurnālisti. Pasākumu finansē Rīgas Dome. Apmaksāti ceļa izdevumi un kafijas pauzes. Pieteikšanās līdz 30. jūlijam redakcijā. Laipni lūdzam!

ticētu, ko rakstu, aizsūtu foto, kurā Anita redzama pie saviem darbiņiem. Arī viņai ir savs talants. Tā ir aizrautība ar krustdūrienu izšuvumiem.

Novēlam jums, lai visi iecerētie projekti piepildās. Priecīgi sagaidīt Jāņus!

Silvija Cēpurīte, Kuldīgā

Aktivitātes : Vēršas plašumā visā Latvijā

Konsultācijas – visvairāk darba jautājumos

Šoreiz jūsu uzmanībai ieskats konsultācijās, jo tās, kā izrādās, ir ļoti nepieciešamas nedzirdīgo ikdienas dzīvē.

Projekta ietvaros vietējie biedrības līderi sniedz individuālas konsultācijas saviem nedzirdīgajiem biedriem par visdažādākām tēmām. Piemēram, ieskatīsimies Valmierā risināto tēmu saturā! Tās diktē cilvēku vajadzības un intereses:

◆ Vai darba devējs pareizi aprēķinājis un ieturējis nodokļus?

◆ Vai likumīgi piemērotas paredzētās brīvdienas un atvieglojumi?

◆ Kā noformējama samaksa par nostrādātām virsstundām?

◆ Vai pareizi sastādīti, noslēgti darba līgumi – termiņa, beztermiņa?

Jautājumi ir par aplokšņu algu un vecuma pensiju, valsts garantēto sociālo pabalstu, darba nespējas (slimības) lapām, darba nespējas lapas ilgumu – darba devēja pienākumu saglabāt darbavietu, bērna kopšanas atvaļinājumu, atlaišanu no darba, bezdarbnieka statusu, pašnodarbinātību utt.

Tekstu izskaidrošana

Konsultācijas palīdz arī izprast dažādus sarežģītus tekstus latviešu valodā tiem, kuri slikti saprot vai nemaz nesaprot rakstīto latviešu valodu. Piemēram, Valmierā notiek konsultācijas par šādām tēmām:

Kā literāri un gramatiski pareizi uzrakstīt/ aizpildīt dažāda veida dokumentus, kā aizpildīt, pieprasījumus, sociālās palīdzības dienesta deklarācijas un iesniegumus pabalstiem, dažādu iestāžu un institūciju veidlapas, anketas, formas.

Konsultanti izskaidro arī jēdzienisko nozīmi sarežģītiem tekstiem: medikamentu anotācijām, diagnožu aprakstiem, juridiskajiem dokumentiem, sadzīves tehnikas lietošanas instrukcijām, finanšu iestāžu (banku, līzingskompāniju u.c.) noteikumiem, krājkontiem, tekošiem rēķiniem, pakalpojumu izmaksām, kredītiem, aizdevumiem, līzingsiem u.c. finanšu operācijām, dažādiem līgumiem, reklāmām, akcijām utt.

Reizēm nākas ielūkoties personiskā sarakstē, skaidrojot vēstulju saturu.

Konsultācijas notiek Kuldīgā, Valmierā, Rēzeknē un Liepājā.

Konsultāciju tēmas šajās biedrībās nedaudz atšķiras, bet faktiski tiek izskaidrots jebkurš jautājums, ar kuru nedzirdīgais vēršas pie konsultanta.

Kuldīgā konsultē Laima Karlštrēma un Žanete Škapare, Rēzeknē Inese Geduša, Liepājā Gundega Paņko, bet Valmierā ir Dace Lāce.

Lai noskaidrotu, kā praktiski veicas ar konsultācijām, uz sarunu tika aicinātas dažas konsultantes. Par ko tad interesējās valmierieši un rēzeknieši?

Konsultē Inese
Geduša

Atbild konsultantes Dace Lāce:

◆ Kādus jautājumus konsultācijās visbiežāk uzdod?

Ļoti daudz par darba jautājumiem: līgumiem, par tiešajiem un netiešajiem darba pienākumiem un tamlīdzīgi. Arī par bezdarbnieka pienākumiem un tiesībām. Nedzirdīgie vēlas noskaidrot arī aplokšņu algu jautājumus. Vispār jautājumus uzdod tik daudz un tik dažādus, ka tiešām nevaru tā uzreiz visu atcerēties.

◆ Varbūt palicis prātā kāds interesants gadījums, situācija, kuru klients ar konsultanta palīdzību vēlējies atrisināt?

Ir tāds gadījums: cilvēks strādā subsidētā darbavietā, viņam tur ļoti iepatīcies, tad nu interesējās, kur, ko un kā varētu mācīties, lai sasniegtu nepieciešamo kvalifikāciju un varētu palikt tajā darbavietā arī pēc subsidētās darbavietas termiņa beigām. Kā zināms, subsidētās darbavietas ir tikai uz ierobežotu termiņu. Bija vēl tāds gadījums. Viens mūsējais savā darbavietā veica darbu, kas bija ārpus viņa darba pienākumiem, kas viņam

Īsumā

Festivāls «Vai tu mani dzirdi?»

Tāds nosaukums projekta ietvaros organizētajam integratīvajam forumam – festivālam, kas notika Rēzeknē 16. jūnijā.

Par festivālu kopumā atbildēja LNS viceprezidente Maruta Piterniece, bet praktisko organizēšanu uz vietas veica Rēzeknes biedrības vadītāja Sandra Gerenovska.

Stāsta Sandra: Ar paša festivāla organizēšanu īpašu problēmu nebija. Koncerts ar daudzu Latvijas pašdarbnieku līdzdalību notika raiti un to atzinīgi novērtēja daudzie skatītāji – rēzeknieši un viesi no citām biedrībām.

Bet stipri ievilkās ielu gājiena saskaņošana, tikai pēdējā brīdī dabūjām atļauju no pilsētas Domes. Tas tāpēc, ka tai pašā dienā pasākumu bija pieteikuši ar robežsargi, tad nu vienā dienā pilsētā notika divi masu pasākumi. Robežsargu dēļ tika slēgts viens galvenais ceļš, mūsu dēļ tika slēgts otrs galvenais ceļš, tāpēc pilsētai cauri tikt bija problemātiski.

Policija nepavadīja gājieni, jo tas bija sestdienā, kad viņiem ir brīvdiena. Atšķirībā no citiem gadiem svinīgais gājienijs notika nevis pirms, bet gan pēc koncerta. Gājiena maršruts: no Rēzeknes kultūras nama uz pieminekli «Vienoti Latvijai», noliekot tur ziedus.

Pēc koncerta un gājiena notika balle.

nebija jādara, un salauza gužas kaulu. Bet darba vieta bija pretimnākoša, sedzot ārstniecības izdevumus.

Un kā ar latviešu valodas konsultācijām, ar visādu sarežģītu tekstu skaidrošanu?

Ai, tās zāļu anotācijas... jāskaidro klientiem atšķirības starp simptomiem un sindromiem, jāizskaidro zāļu nozīme.

Daži cilvēki bija pat atnesuši slimnīcas un izmeklēšanas izrakstus. Rāda tās diagnozes latīņu valodā, visādus specifiskus analīžu skaitļus — prasa man, kas tā ir par kaiti! Bet uz to var atbildēt tikai ārsts. Ko darīt? Skrienu augšā uz otro stāvu, kur mums dakteris strādā, un skaidrojos...

Ko tik nākas tajos projektos darīt! Vispār jau šādu vairāk vai mazāk sarežģītu tekstu, jēdzienu un lietu skaidrošana biedrībās ir ikdienišķa parādība.

Inese Geduša:

Arī mums visvairāk jautājumu par darba lietām. Cilvēki ir konsultanta palīdzību vēlas atrisināt konkrētas situācijas. Piemēram, cilvēks sarunājis darbu un nāk konsultēties, kādi dokumenti būs nepieciešami, kā sagatavoties darba attiecībām, kā jāslēdz līgums... Un tad mēs kopā ejam, lai noformētu viņu darbā. Reizēm cilvēki interesējas par iespējām meklēt darbu internetā. Daži vēlas, lai viņiem izskaidro Darba likumu. Daudzi interesējas par to iespēju klāstu, ko piedāvā Nodarbinātības valsts aģentūra: darba meklēšana, pārkvalifikā-

cija, apmācība... Tomēr NVA iespējas ir ierobežotas, jo, lai varētu apmācībai pieaicināt tulku, nepieciešams vienā profesijā nokompletēt veselu nedzirdīgo grupu.

Daži cilvēki interesējas, kā varētu organizēt sava biznesa uzsākšanu, kā kļūt par pašnodarbināto.

◆ Tas ir interesanti, par to viņi konsultācijas varētu saņemt Rīgā, Informācijas centrā, projekta «Darbs klusumā» ietvaros. Bet kā ar subsidētajām darba vietām?

Jā, par to mūsu ļaudis interesējas. Subsidētās darbavietas ir laba iespēja atrast darbu cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem. Tā ir iespēja parādīt darba devējam, ko viņš spēj un prot. Un, ja darba devējs to pozitīvi novērtē, tad nedzirdīgajam paveras iespēja noslēgt pastāvīgu darba līgumu.

Meklējot darbu, cilvēki nāk konsultēties par to, kā sagatavoties darba intervijai, kā uzrakstīt savu CV, kā sevi pēc iespējas labāk parādīt darba devējam.

◆ Kā veicas ar konsultācijām latviešu rakstītās valodas skaidrošanā?

Tā ir problēma, kas bija, ir un būs. Mēs varam tikai censties samazināt šīs problēmas apmērus. Latviešu valodas pareizrakstība, gramatika, svešvārdu un dažādu terminu izprašana — šajā jomā nedzirdīgajiem cilvēkiem vienmēr būs vajadzīga palīdzība. Taču ir lietas, ko mācām veikt patstāvīgi, piemēram, komunālo maksājumu grāmatiņu pareiza aizpildīšana. Ir

diezgan daudz visādu veidlapu, pieteikumu, iesniegumu, formu, ko nepieciešams iemācīties aizpildīt patstāvīgi.

◆ Darba daudz?

Jā, daudz! Ja atklāti, tad vienmēr tā ir daudz.

◆ Vai tu varētu pastāstīt kādu kuriozu no savas konsultantes prakses?

Nu, es reiz cilvēkam saku: tagad mēs iemācīsimies patstāvīgi aizpildīt jūsu maksājumu grāmatiņas. Bet klients atbild: vai, es brilles atstāju mājās!

Tad vēl tāda situācija: darba devējs jautā nedzirdīgajam, ko viņš varētu darīt, kādus darbus gribētu veikt. Bet nedzirdīgais saka: nu nezinu, bet ko piedāvājat? Darba devējs jautā: cik lielu vēlaties algu? Nedzirdīgais atsaka: nu nezinu, bet cik maksāsiet?

◆ Jā, ļoti pamācoši, kā nevajag runāt darba intervijā!

Bieži vien nedzirdīgajiem rodas lielas problēmas ar darba līgumiem. Daudzi nesaprot, cik tie ir nozīmīgi, uzskata tikai par formalitāti. Bet vēlāk to nākas nožēlot, jo izrādās, ka darba līgums parakstīts, pat neizlasot vai neizprotot, kādi pienākumi būs jāveic, kāds būs darba laiks, kāda samaksa... Tāpēc labāk darba līgumu pirms parakstīšanas atnest konsultantam parādīt un noskaidrot visus nesaprotamos jautājumus.

Bet jāatzīst, ka Rēzeknē mūsu cilvēki tagad jau daudz nopietnāk izturas pret jebkuru dokumentu parakstīšanu.

Piedalies!

Šim projektam raksturīga ļoti plaša nedzirdīgo cilvēku iesaistīšana. Īpaši tas izpaužas aktivitātes «Pie/dali/ES!» ietvaros. Katru mēnesi tiek izgatavoti 2000 bukleti ar informāciju par paredzamajām aktivitātēm visās LNS biedrībās. Šie bukleti tiek piesūtīti mājās visiem nedzirdīgajiem cilvēkiem, tādējādi informējot pilnīgi visu mērķa auditoriju. Cilvēkiem atliek tikai izvēlēties, kurus pasākumus gribētu apmeklēt..

Par bukletu izveidošanu un sagatavošanu atbild **Ainars Ostvalds**. Domājams, viņa darbu jau novērtējis ikviens, kam bijusi iespēja iepazīties ar bukletiem.

Nedzirdīgo līderu apmācība

Lai varētu efektīvi palīdzēt saviem vietējiem biedriem, zināšanas ir vajadzīgas pašiem līderiem. Tāpēc projekta ietvaros no 15. līdz 17. maijam Sociālās Integrācijas centrā Jūrmalā notika reģionālo līderu apmācības kurss.

Tajā piedalījās:

V. Kamare,
S. Gerenovska,
D. Lāce,
J. Uļjanova,
L. Karlštrēma,
A. Sprudzāne,
Dz. Herbste,
E. Čaika,
G. Paņko,
J. Jerofejevs.

Attēlā:
Nodarbības
risinājās atraktīvā
formā

Eiropas Sociālā fonda (80%) un Latvijas valsts budžeta (20%) finansētā, Sabiedrības integrācijas fonda administrētā. Latvijas Nedzirdīgo savienības projektā «I=I+I (Integrācija ir informācija plus izglītība)» materiāli sagatavoti ar ES finansiālu atbalstu.

Par to saturu pilnībā atbild Latvijas Nedzirdīgo savienība, un tie nekādā ziņā neatspoguļo ES viedokli. Atbildīgais par ziņu lapas saturu: Zigmārs Ungurs. Izdevumu tehniski sagatavoja laikraksts «Kopsoli»

Lai nedzirdīgie justos droši un pārliecināti

Projektā jau ir paveikta lielākā daļa darba: konceptuāli sagatavotas divas jaunas sociālās rehabilitācijas programmas un notikusi to testēšana — aprobācija.

Galīgie programmu varianti tiks izstrādāti, ņemot vērā testēšanas — aprobācijas nometnē iegūtos rezultātus jūnijā. Programmas «Sociālās rehabilitācijas programma smagi vājdzirdīgiem un nedzirdīgiem klientiem» izstrādi veic darba grupa Vijas Špakovskas vadībā. Darba grupā katrs spe-

ciālists izstrādā savas tēmas. Komunikācijas tehniku vingrināšana: lasīšana no lūpām, klausīšanās vingrinājumi (izmantojot dzirdes aparātu), zīmju valoda, ķermeņa valoda, mīmika, balss, runa — šo sadaļu izstrādā Vija Špakovska un Ramona Straume.

Psiholoģiskā rehabilitācija, ko izstrādā Solvita Umbrāsko, paredz dažādas grupu nodarbības, izmantojot situāciju izspēles metodes, kā arī individuālas konsultācijas.

Atvērto pasākumu iekļauj katram pacientam pielāgotas fiziskās aktivitātes, kā arī izskaidro skaņu un dzirdes analizatora darbības pamatprincipus un fizisko kustību nozīmi dzirdes rehabilitācijas procesā.

Tehniskie palīgīdzekļi (surdotehnika, dzirdes aparāti) un informatīvā daļa (sociālie, administratīvie, tiesiskie jautājumi) ir Lūcijas Kikinas pārziņā. Datorapmācība paredzēta kā

rehabilitācijas procesa daļa, jo šodienas dzīvē bez datorprasēm un interneta ir grūti iztikt. Šeit tiks izmantota LNS projektā «Klusās rokas» izstrādātā datorapmācības programma iesācējiem «e-mobilīte».

Visa šī rehabilitācijas programma paredzēta 20 dienu ciklam, kura laikā pacients uzturēsies Rehabilitācijas centrā, kur visi minētie pakalpojumi būs pieejami vienuviet.

Katru dienu pacientam būs paredzētas gan praktiskas nodarbības, gan apmācība, var teikt, viņš būs nodarbināts no rīta līdz vakaram.

Programma ir noslogota un blīva, jo tās mērķis ir panākt, lai pacients saņemtu pēc iespējas efektīvāku palīdzību, jaunas prasmes un zināšanas, kas viņam palīdzēs uzlabot savu dzīvi, būt drošākam un konkurētspējīgākam darba tirgū. Tālāk par šīm abām programmām!

Intervijas

Ar atbildības sajūtu

Lolita Jevtejeva, logopēde:

Esmu pagodināta, ka mani uzaicināja piedalīties šajā projektā, un izjūtu lielu atbildību.

Savā izstrādājamās programmas daļā gribu iekļaut visā pasaulē atzītās komunikācijas metodes.

Darbs pie šīs rehabilitācijas programmas — tā man ir iespēja sniegt zināšanas un prasmes dažādos saziņas veidos arī mūsu cilvēkiem ar dzirdes traucējumiem.

Par paveikto darbu man būtu gandarījums, ja, ejot sabiedrībā, nedzirdīgi cilvēki justos droši un pārliecināti par sevi.

Dzintra Store,

speciālais pedagogs:

Darbs projektā, veidojot un izstrādājot sadaļu «Dzīves prasmju pilnveidošana», vispirms man deva gandarījuma sajūtu.

Kāpēc? Tāpēc, ka ikdienā, skolā strādājot ar nedzirdīgiem skolēniem, kā arī ar skolēniem ar garīgās attīstības traucējumiem, redzu, cik svarīga un nozīmīga loma ir viņu veiksmīgai iekļaušanai sabiedrībā, kā viņi alkst būt saprasti un vajadzīgi.

Meklēju un domāju par materiālu klāstu, darba metodēm, kas būtu nepieciešamas šiem ļaudīm, kas atvieglotu viņu dzīvi un problēmas patstāvīgajā darbībā.

Tas viss lika man pašai smelties zināšanas, rosināja radoši domāt. Katram cilvēkam ir sevi jāapzinās, jāatrod iespēja sevi pilnveidot, darboties un attīstīties.

Pašapzināšanās : savu spēju realizācija

«Sociālās rehabilitācijas programma nedzirdīgiem ar garīgās attīstības traucējumiem» — tas ir virziens, kurā strādā otra darba grupa Lilītas Janševskas vadībā.

Arī šī programma sastāv no atsevišķām tematiskām sadaļām.

Psiholoģiskā rehabilitācija — šo tēmu izstrādā psiholoģe Benita Griškeviča. Tā ietver:

- ◆ pašapzināšanos (palīdz pacientam novērtēt sevi, savas iespējas un ierobežojumus);
- ◆ drošību (izturēšanās dažādās situācijās, prasme lūgt palīdzību);
- ◆ emocionālo inteliģenci (emociju atpazīšana, emociju pārvaldīšana);

Darba grupas apspriede

No kreisās: B.Griškēviča, L.Jevtejeva, Dz.Store, L.Janševska

Mācās noticēt saviem spēkiem

Benita Griškeviča,
psiholoģe:

Kopš LU Maģistrantūras beigšanas klīniskā psihologa specialitātē 2003. gadā strādāju dienas centrā *Saule* un organizācijā – *Atbalstītais darbs Latvijā*. Mans ikdienas darbs saistīts ar cilvēkiem, kuriem ir intelektuālās attīstības traucējumi. Šiem cilvēkiem nepieciešams lielāks atbalsts, lai mācītos, strādātu un dzīvotu. Viens no svarīgākajiem mūsu darba mērķiem ir, strādājot speciālistu komandā, palīdzēt cilvēkam noticēt saviem spēkiem, stiprināt viņa apņēmību startēt darba tirgū un dzīvot pēc iespējas neatkarīgu dzīvi.

Atbalstītā darba aģentūrā strādā lieliska darbaudzinātāju komanda, kas palīdz atrast darbu, palīdz iemācīties to darīt un būt par labu darbinieku. Sadarbība ar darbaudzinātājiem klientu labā man sniedz lielu gandarījumu.

Darbs projektā *Abpus klusuma robežām* man ir jauna pieredze ceļā pavērusi durvis uz vārdzirdīgu cilvēku pasaules izpratni. Varu iepazīt kolēģes – izcilas speciālistes ar bagātu pieredzi šajā darbā. Veidojot psiholoģiskās rehabilitācijas daļu šajā programmā, izmantoju zināšanas un pieredzi darbā ar dienas centra *Saule* klientiem.

Psihologa darba galvenais uzdevums rehabilitācijas programmās ir nodrošināt labvēlīgus apstākļus katra klienta personības izaugsmei, lai viņi varētu apzināt sevi kā spējīgus un sabiedrībai vajadzīgus cilvēkus, lai nebaidītos no pārmaiņām savā dzīvē un kļūtu neatkarīgāki.

Psihologs strādā ar klientiem gan grupā, gan individuāli, izmanto sociālpsiholoģiskā treniņa elementus, psiholoģiskus vingrinājumus un spēles, māca plānot pārmaiņas dzīvē, sniedz ieskatu lietišķajā saskarsmē un palīdz klientiem risināt psiholoģiska rakstura grūtības.

Eiropas Sociālā fonda un Latvijas valsts budžeta finansētā, Sabiedrības integrācijas fonda administrētā, Latvijas Nedzirdīgo savienības projektā «I=I+I (Integrācija ir informācija plus izglītošana)» materiāli sagatavoti ar ES finansiālu atbalstu.

Par to saturu pilnībā atbild Latvijas Nedzirdīgo savienība, un tie nekādā ziņā neatspoguļo ES viedokli.

Atbildīgais par ziņu lapas saturu: **Zigmārs Ungurs.**
Izdevumu tehniski sagatavoja laikraksts «Kopsoli».

relaksācijas prasmju apgušanu (elpošanas vingrinājumi, ķermeņa valoda, masāža).

Komunikācija un valoda – izstrādā logopēde Lolita Jevtejeva. Šī tematiskā sadaļa sastāv no:

- ◆ izvērtēšanas (cik labi pacients spēj sazināties un kādā veidā);
- ◆ atbalsta sniegšanas (papildina trūkstošās komunikācijas prasmes);
- ◆ savu spēju realizācijas (spēja dalīties informācijā, spēja iegūt informāciju, sevis apzināšanās, realizācija);

Savukārt valodas nodarbības notiek divos virzienos: nedzirdīgo zīmju valodas izkopšana un rakstu valodas izpratne.

Dzīves prasmju pilnveide – šo programmas sadaļu izstrādā speciālā peda-

goģe Dzintra Store. Tā ietver plašu tēmu loku: pašapkalpošanās iemaņu pilnveidošana, rūpes par savu veselību, dažādi mājas darbi, attiecības ar tuviniekiem un draugiem, ģimenes budžeta plānošana, drošība dažādās riskantās dzīves situācijās, pamatzināšanas par mūsu valsti.

Vēl programmā paredzēta fiziskā rehabilitācija, pieaicinot rehabilitologu.

Par tehniskajiem palīgīdzekļiem savukārt rūpēsies Surdotehniskās palīdzības centrs.

Bez tam programmas testēšanas – aprobācijas nometnē Sociālās integrācijas centrā jūnijā speciālā pedagoģe Olga Volonte palīdzēja pacientiem nometnē adaptēties (pielāgoties, pierast) un saturīgi pavadīt brīvo laiku.

Jauna metode : psihodrāma

Solvita Umbraško,
psiholoģe:

Es sagatavoju sociālās rehabilitācijas programmas psiholoģisko sadaļu smagi vārdzirdīgiem un nedzirdīgiem cilvēkiem. Programma tiek izstrādāta mēneša ilgai rehabilitācijai.

Šajā gadījumā tā tiks balstīta uz vienu no psihoterapijas virzienu – psihodrāmas – metožu izmantošanu grupu darbā ar nedzirdīgajiem cilvēkiem. Vienkārši sakot tā ir dažāda dzīves situāciju izspēle – pārrunāšana: kas un kāpēc tieši tā notiek un – kā varētu notikt dažādos apstākļos.

Nedzirdīgo cilvēku psiholoģiskās īpatnības

Strādājot ar nedzirdīgajiem cilvēkiem (veicot individuālās konsultācijas, vadot saskarsmes grupas), nonācu pie secinājuma, ka, risinot savas problēmas, nedzirdīgie cilvēki labprātāk aktīvi darbojas nekā sēž un pārrunā tās.

Tāpēc jau sen iepriekš man bija radusies doma, ka nedzirdīgiem cilvēkiem

kā viens no efektīvākajiem problēmu risināšanas veidiem būtu piemērotas psihodrāmas metodes

Man negribētos definēt kādas «speciālas» nedzirdīgo cilvēku psiholoģiskās īpatnības, drīzāk tie ir faktori, kas var ietekmēt nedzirdīgos cilvēkus un ko noteikti vajadzētu ņemt vērā, strādājot ar viņiem.

Daži no šiem faktoriem: kādā – dzirdīgu vai nedzirdīgu vecāku – ģimenē ir piedzimis šis cilvēks? Kāda bijusi viņa saskarsme ar nedzirdīgajiem un dzirdīgajiem? Kā vecāki uztvēruši nedzirdīgu bērnu? u.tml.

Tādējādi dažādu iemeslu dēļ daļai nedzirdīgo cilvēku saskarsme ar dzirdīgajiem ir fragmentāra, nervoza un neprasmīga.

Kādu jaunu pieredzi dod darbs šī projekta ietvaros

Pati esmu pabeigusi psihodrāmas asistenta programmu Moreno Institutā Latvijā, pašlaik apgūstu psihodrāmas līdera programmu.

Darbojoties šī projekta ietvaros, būšu viena no pirmajām Latvijā, kas šo metodi izmantos darbā ar nedzirdīgajiem cilvēkiem.

Tā būs jauna pieredze mums visiem – gan man kā psiholoģei, gan nedzirdīgajiem cilvēkiem, kuri iesaistīti šajā sociālās rehabilitācijas programmā. Taču es ticu, ka mums izdosies, jo psihodrāma kā metode ir veiksmīga tādā ziņā, ka nepastāv viens risinājuma variants: kopā ar pacientu mēs varam iet dažādus ceļus, atrast piemērotākos risinājumus un tā sasniegt optimālo rezultātu.